

DEBRECZENI FÜGGETLEN FÜGGETLEN

UJSA G

1905/282 5-6 old.

176-209

149-175

III. évfolyam.

11234

176. szám.

Szombat, 1905. július 1.

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Melyben: Vidéken
Egy hóra . . . 1 kor. Egy hóra . . . 30
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre . . . 50

Feladó szerkesztő:
IV. MÓRICZ PÁL.
Kiadók és lap tulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Plac-utca 47. és 49. szám.

A sztrájkról.

Írta: dr. Legányi Gyula.

Abból az ötletből, hogy dr. Rác Lajos egyike városunk legjelesebb íróinak, „A kartellek és szabályozásuk” című munkája megjelent, melyet mindenkinek, aki a gazdasági élet fejlődése és jelensége iránt érdeklődik, a legjobban ajánlhatok, írom e sorokat, bár őszintén megvallva, várni akartam, míg a mostani sztrájk, mely városunkban már hetek óta fenáll, véget nem ér. Várni akartam annyival is inkább, mert köztudomás szerint igen sok embernek fonák véleménye van a munkásosztály helyzetéről és kiváltképpen arról a társadalmi jelenségről, mely külföldön már nagyon régi, minálunk azonban csak pár éves, melynek neve tömeges munkabeállítás. Minálunk nemcsak egyesek, hanem a hatóságok is, kivált a rendőrség, ferde szemmel nézik a sztrájkot, azt holmi gézengúzok találmányának, munkakerülő játékserének és izgatók pénzforrásának s a közérkölc és a közvagyon megrontójának tekintik.

Ez az elfogultság leginkább abból a körülményből ered, hogy a tudomány méltóságán alul valónak tartotta ezzel a gazdasági jelenséggel foglalkozni s így nincsen tudományos irodalma, s ha van is, nagyon szűk körre szorítkozik. De ered abból a történeti tényből is, hogy a munkásosztály egyesületi és gyülekezeti szabadsága nagyon fiatal még, s így a közönség nagyrésze tudomást sem vett róla s ha módjában állana: még most is megfosztaná tőle.

Az egyesületi és gyülekezeti szabadságot legelőször Angolország terjesztette ki a munkásosztályra is a múlt század elején 1824, azután Franciaország 1864, Belgium 1866. és Ausztria és Magyarország 1870. Régebben nem volt semmi szabadsága a munkásosztálynak, minden ország tiltotta és üldözte az egyesülést, azért veték föl a proletár olnevezést.

Bezzeg a kartelleknek és trösztöknek nagy tudományos irodalmuk van világszerte, pedig ezek a gazdasági jelenségek párvonalosak a sztrájkmoz-

galommal, csupán azzal a különbséggel, hogy a kartell a hatalmas, majdnem mindenható tőke szövetsége, emitt pedig a jogtalan munkásosztály.

A budapesti Közgazdasági Szemleében ezelőtt négy évvel 1901. A szükségletek című értekezésében párvonalat vontam a két társadalmi jelenség között s a kartellt a tőke sztrájkjának s a sztrájkot a munkások kartelljének neveztem s kiemeltem, hogy mind a kettő a jövedelem biztosítására és fokozására való törekvésnél nem egyéb.

Ma, amikor a fejtegetéshez azt a megjegyzést fűzöm, hogy a munkás termelő, ezt a hasonlatot ilyen változatban ismétlem: a sztrájk is, meg a kartell is nem egyéb, mint a termelők szövetsége, oly célból, hogy a jövedelmet fokozza.

Van azonban lényeges különbség a kettő között s itt eltérnek sok kartellirótól, kivált azoktól, akik természetes gazdasági jelenségnek tartják a tőke szövetségét, s azt követelik, hogy a törvényhozás védő szárnyai alá vegye a kartellezőket. Mert én csak a sztrájkot tartom természetes gazdasági jelenségnek, mely a fogyasztás egyenletesebb megosztására s a társadalmi egyensúly megvalósítására vezet; de már a kartellt és a trösztöt káros gazdasági jelenségnek tartom, mely a tőkés termelés rendszerét továbbra is megvédeni akarja, tehát a mai gazdasági anarkiát oltalmába veszi s így nem is orvososság, még csak nem is enyhítőszer, mely a bajt elodázza. A kartell a pénztőke uralmával lépést tart, mind a kettő állami hatáskört követel a maga számára, mind a kettő állam az államban, oly megállapodásokat, határozatokat és intézményeket hoz létre, melyek hasonlók a tételes törvényekhez s melyeket azelőtt csak az államok végrehajtó hatalma s később a parlamentek alkottak. És ezzel elérte a pénz utolsó alakzatát, állami hatáskörü formáját, ami nagyon természetes folyománya a tőkés termelés rendjének s mint ilyen egyuttal legerősebb fattyuhajtása, melynek lemeztzése az egész mai gazdasági rendszer pusztulását s a földszinéről való végleges eltűnését jelenti.

Ellenben a sztrájkot természetes

gazdasági jelenségnek tartom, mely szükségszerű folyománya a tőkés termelés rendszerének s az azzal járó olcsó termelésnek. Kezdetben öntudatlan visszahajtó, reflexsz, jelenség volt, mely az inség nyomása alatt jelentkezett és hasonlít sok más társadalmi visszahajtó jelenséghez. Később tudatossá vált e reflexsz mozgás, amint a legtöbbször megesik az ilyfajta élettani tünetmennyekkel. E jelenségek mind célszerűek és figyelembe kell venni őket. Azért ezt a fajta gazdasági jelenséget kell az államnak tekintetbe venni, védői szárnyai alá fogni s törvényes intézkedésekkel istapointni, mert a gazdasági életfejlődés csak így jut azokhoz a feltételekhez, melyek a gazdasági szervezetnek egészségét és életét megvédik és megtartják.

És csodálatos a fonák gazdasági gondolkodás és felfogás. Míg a kartellek és trösztök gombamódra való növését és szaporodását az államok hideg vérrrel szemlélték és türték, addig a sztrájkot irigy szemmel nézték és tüzzel-vassal pusztították. Amannak nincsenek vértanui, emennek sok van. E tény is mindjárt utba igazíthat, mert a történet bizonyossága szerint mindig a nemes és igaz törekvésnek volt a legtöbb vértanuja, így a lelkiismereti és politikai szabadságnak s legujabban a gazdasági szabadságnak.

A sok vértanuság után végre valahára kezd az államok esze megjönni s ma már nem oly idegesek e természetes gazdasági jelenséggel szemben. Azonban még mindig nagyon gyanakvók e gazdasági mozgalommal szemben s bár a szerződésesség minősítést már szűkebb körre szorították, de még mindig azon törik a fejüket, hogyan lehetne bünfenyítő uton megfékezni a zavargókat s kitalálták azt a nagyon tágaskörű és kinyújtható tételt, mely szerint csak akkor büntetik, még pedig nem polgári, hanem bünfenyítő uton a szerződésességét, ha a törvényes munkabeállítás közveszélyes, azaz, ha a közérdeket sérti, vagy egyesek egészségét és életét veszélyezteti.

Ez a tétel a milyen nyújtható, éppen olyan igazságtalan, de egyszer-

Szolyvai és Luhi Erzsébet

gyógyvizek elsőrangú szaktekintélyek szerint felülmúlják a kórderfi és gieszhábi külföldi forrásokat. Sokkal olcsóbbak is. Feltűnő gyógyhatással alkalmazhatók: húsvény, vese, hólyag, gyomor, torok, tüdőnyelvények esetén. Elsőrangú élvezeti és borvizek. — Megrendelhetőktas uradalmi forrás bérletességénél Szolyván (Bereg.) Kaphatók minden sós fűszerüzletben és vendéglőben. Prospektus kívánatra ingyen és bérmeben

ccf.

smind meddő is, mert maga után vonja a tömegnek abbeli cselekvését és elhatározását, hogy szerződéses viszonyt egyáltalán el nem fogad. És mivel a munka az egyedüli termelés-tényező s mint ilyen az állami élet forrása, nyilvánvaló, hogy a küzdelemből nem a kiirtható töke, de a ki nem irtható munka kerül ki győztesen. Jó lesz a botnak a másik végét forgatni s kimondani, hogy mivel a kartellek ma már a végtelen hatalmas tröszt-intézményeket megteremtették, bünyfenyítő uton lakolnak mindazok, akik a közérdek mellőzésével csak a milliárdosok érdekeit szolgálják s így egyeseknek egészségét és életét veszélyeztetik. Mert tudnivaló, hogy valamint a régi Rómát és a mai államokat a nagy latifundiumok tették és teszik tönkre, ugy hasonlóképpen a végtelen nagy forgó töke pár ember kezében halálos csapást mér az államokra.

Angolország földbirtoka néhány ember kezében van. — A lakosság $\frac{1}{100}$ kezében összpontosul minden földbirtok. Azért ott a földmivelést már egyáltalában nem folytatják s majdnem az összes gabonaféléket külföldről szerzik meg. Magyarországon is kevés ember kezében összpontosul a földbirtok. Van terület, mely két millió holdnyi földbirtokkal rendelkezik, vannak uradalmak, melyeknek területe több százezer holdra rug. Nemsokára itt is nagyon megcsappan a földmivelés. Csupán a birtoklás arányosabb megosztása mentheti meg a világot az általános nagy válságtól. És e szabály szól éppen ugy az ingatlan, mint a forgó tőkének.

A munkamegosztás elve, mely az államok egyedüli sarokköve, nem is türi meg a mai egyetlen birtokrendszer, mily minden gazdasági bajnak s a világszerte észlelhető forrongásnak kutforrása.

Politikai hireink.

Budapest, június 30.

A király mégis tárgyal.

Bécsben nagy meglepetést keltett a székes főváros határozata és most már biztosra veszik, hogy Magyarországot a Fejérvári kormányral kormányozni nem lehet s azon törik a fejüket, hogy valami új megfelelő megoldást találjan.

Akárhogy spekulálnak is, azonban egyetlen mód van csak a kibontakozásra és ez a koalícióval való tárgyalás. Fejérvári báró már ma vagy holnap felkeresi Kossuth Ferenczet. A tábornagy is rendkívüli miniszterelnök nem fog proppozíciókkal Kossuth Ferecz elé lépni, miután erre meghatalmazása nincs.

Küldetése csak annyiban áll, hogy bevezesse a tárgyalásokat, melyeket ő Felsőge a koalíció vezérével személyesen akar folytatni.

Bécsben mindazonáltal még ma sem gondolnak arra, hogy a katonai kérdésekben engedményeket tegyenek a nemzetnek s így ezek a legujabb tárgyalások ő Felsőgevel sem kecsegtettek semmi eredménnyel.

Egy főispán nyilatkozata.

Egy főispán tegnap barátai társaságában a következő kijelentést tette:

Nagyon tévesen írják az ujságok azt, hogy a mi egyelőre hivatalban való maradásunk azt jelentené, hogy mi az új kormány rendelkezésére bocsátottuk magunkat. Bennünket ugyanis arra kért a kormány, hogy maradjunk, mert semmiféle alkotmány és törvényellenes munka végrehajtásával nem fognak bennünket megbizni. — Ezért nyugodtunk bele egyelőre abba, hogy lemondásunkat ne intézzék el. Mihelyt azonban a kormány hazafiui meggyőződésünkkel elientétbe álló dologgal akarna bennünket megbizni, a főispánok egyrésze azonnal levonja a lemondás konzekvenciáját és kivonul hivatalából. Másik része pedig az ellentálló vármegyék élére áll. Kevés hazaáruló akad a főispánok között.

Főispánok tömeges lemondása.

A Bud. Tud. jelenti Fejérvári Géza báró miniszterelnök és Kristóffy József belügyminiszter ma is több főispánt fogadtak, a kik benyújtották lemondásukat. A ma tisztelt főispánok névsora a következő: Molnár Viktor (Temesmegye), Csáky László gróf (Ugocsa megye), Moskó Sándor (Csanád megye), Justh György (Turóc megye), Perényi Zsigmond báró (Máramaros megye), Pogány Károly (Krassó-Szörény megye), Bethlen Pál gróf (Besztercezenaszód- és Szolnokdoboka megye), Thalmann Gusztáv (Széchenyi megye), Zeyk Dániel (Alsófehérmegye), Latinovics Pál (Bacsodrog megye), Kazy János (Borsod-Abaúj-Zemplén megye), Osztrólczy Géza (Trencsén megye), Deliámanics Lajos (Torontál megye), Mara László (Hunyad megye), Kemény Ákos báró (Kisküküllő megye), Thuróczy Vilmos (Nyitra megye), Csillaghy György (Árva megye), Beóthy Pál (Bereg megye) és Hollak Arthur (Udvarhely megye). A miniszterelnök és a belügyminiszter ez alkalommal is kijelentvén, hogy törvényesen fognak kormányozni, arra kérték a főispánokat, hogy addig is, míg lemondásuk kérdésében döntés történik, maradjanak meg állásukban s végezzék az ezekkel egybekötött hivatali teendőket.

Vármegyénk és vidéke.

Hajdúvármegye értekezlete.

A Kovács Gyula országgyűlési képviselő, vármegyei bizottsági tag által, a rendkívüli közgyűlés összehívása és az állásfoglalás céljából egybehívott értekezlet ma délelőtt 9 órakor gyűlésezik az Angol Királynő szálló kisebb éttermében. A megye bizottsági tagok és a vármegyei tisztikar együttesen tartják ezt az értekezletet.

Népgyűlés Hajdunánáson. Vasárnap népgyűlés lesz Hajdunánáson; amelyen Rákosi Viktor országgyűlési képviselő is részt vesz.

Hajdúvármegye központi választmánya július hó 6 dikán délelőtt 10 órakor a vármegyeháza ülést tart. Tárgyak az országgyűlési képviselő választók 1905. évi ideiglenes névjegyzéke ellen beadott feljavításokat.

Meglopta a testvére. Szabó Kálmán mikespércsi órát június 25-én éjjel meglopta Géza nevű fivere, 2 ezüst, 2 rez, 1 nickel órát vett el tőle 43 korona értékben, azután megszökött. Nyomozzák.

Lopás. Tömöri Sándor vámospércsi gazda udvarából Nagy Miklós és Hunyadi József gyerkőcök 10 darab nyulat loptak. A csendőrség kinyomozta és feljelentette őket.

Mi az ujság?

A lázadó matrózok. Odesszából jelentik, hogy a „Potemkin“ hajó matrózai utoljára küldtek izenetet, hogy megtámadtatásuk esetén a várost bombázzni fogják. Hogy agyujok van, azzal tanulságot tettek, egy „salvéval“ a melyet a levegőbe lőttek. A város északi része is lángban áll tegnap dél óta. Az utcai harcokba a kozák csapatok avatkoztak, mert a helyőrség megtagadta az engedékenységet és a forradalmárokkal tart.

Az amerikai magyar színészet vége. A Newyorkba kikerült Mátray József színész, aki azelőtt a Magyar Színház tagja volt, magyar színtársulatot szervezett abban a naiv reményben, hogy az amerikaiakat a magyar domborításnak megnyeri. A kis színtársulat Newyorkban rendezett is néhány magyar előadást, de bizony jóval nagyobb erkölcsi, mint anyagi sikerrel. Az igazgató végre belátta, hogy Amerikában a magyar színművészetből megélni nem tud, elhatározta, hogy visszatér. Hogy az amerikai vállalat mennyire nem fizette ki magát, azt az is bizonyítja, hogy az első amerikai magyar színigazgató és alapítója csakis ugy tudott a harmadik osztályon haza zónázni, hogy a newyorki magyar konzulátus adta neki az utiköltséget.

Csókolódzó galambok.

(Válópör anizs kártya miatt.)

Egy anizskártyáról szól a nóta. Ezt az anizszott egy ur kapta, aki jó állásu hivatalnok és a hivatalában külön levélszekrénye van, nehogy kint hagyjon a levélhordó olyan leveleket is, amelyek nem való más szem elé; legkevésbé pedig arra, hogy a házitűzhely környékén levők is tudjanak róla.

Az anizszon idilli jelenet volt látható. Egy pár csókolódzó galamb, s egy harmadik árva galamb, amely amazokat a háztető sarkáról szomoruan nézte. Az anizsz-rajzoló fantáziája még ki is bővítette ezt a kis „történetét“ azzal, hogy a csókolódzó galambok közül egyiknek a fejére csinos czilindert festett, a másik fejére pedig könnyű, virágos nyári kalapkat; — holott a busuló galamb fejére házi fejkötőt rajzolt.

A célzás nyilvánvaló, itt valami hütlenség folyik. A szöveg, amit az anizsz feladója a kép alá írt, ezt csak megerősítette.

Egy modern háló szoba szép toalettal eladó
KOVÁCS GYULA műasztalosnál, Darabos-utca 17. szám.

„Én kis galamb a párommal
Élem világot, az igazival.
Csak azért is; — és hiába
Haragszik érte a vasorru bába“.

Ez a vers ugyan nem igazán szép vers, de sok igaz volt benne. A hamis cilindres galambnak tudniillik kissé türelmetlen felesége volt, aki nem nagyon értette a tréfát abban, hogy ami az övé, az csak az övé legyen. A virágos kalapos galamb ezért nevezte szegényt vasorru bábának, pedig a fejkötős galambot is formás, szép asszonynak tartják, akik ösmerik.

A levélhordó, aki az anzikszot kivitte volt a postáról, azt az értesítést kapta a hivatalban, hogy a főnök ur beteg és még egy pár napig aligha otthon nem marad. Fogta magát s kedveskedve átvitte az egész magánpostát a főnök ur lakására. A csöngés maga a „nagysága“ jelent meg, aki a leveleket egytől-egyig a hatalmába vette. El lehet képzelni, hogy a galambos anziksz látára miket gondolt. Nem is sokat gondolt, mert megösmerte az írást és így megbizonyosodott arról, hogy ki a levelezőlap írója. Biz az egy barátja volt, nálánál kissé fiatalabb, akire egyszer már gyanakodott, de akkor a férje azzal háritotta el a bajt, hogy kiadta magát vén embernek, akire az olyan szép fiatal asszony már rá sem néz. Most aztán itt volt a bizonyíték az ellenkezőre.

Az első pillanatban az urának akarta kikaparni a szemét, de aztán lecsillapodott és mást eszelt ki. Vett valahol egy anzikszot, amelyen szintén igen különös kép volt. Egy hölgy, aki teljes tolettben sétál az utcán s akkor nagyon formás a keble és a csipője esztetikus domborodik. Alatta ugyanez a hölgy negligében van otthon; a kebel és a csipő egy széken látható; önagysága ellenben sovány, mint a pipaszár. Erre a czélzatos anzikszra ezt írta:

„O te szerelmes galamb,
Te nekéd is kell kaland?
Az utcán utánad futnak,
Hazulról téled elfutnak.“

Ez se jó vers ugyan, sőt még az az enyhítő körülménye sincs, hogy igaz lenne. A virágoskalapos galamb mégis nagyon megharagudott érte s minthogy szintén megösmerte az írást, rögtön írt a fejkötős galambnak egy névtelen levelet, amelyhez a rágalmazó anzikszot csatolta. A levél csak ennyi volt: Tisztelt nagysád, kérdezze meg az urát.

Ezzel aztán csakugyan a cilindres galamb elé állott a fejkötős galamb.

— Itt a nyilt vallomás, a beösmérés. Tagadhatod-e?

A cilindres galamb elsápadt. Sehogysem tudta mit mondjon. Végre így turbókolt:

— De édes angyalom, ez nem azt jelenti, ez csak azt mondja, hogy kérdezz meg engem, mit szólnak én ehhez? Hát én azt szólok, hogy nem kellett volna ilyen anzikszot küldened . . .

Erre a fejkötős galamb elővette az első anzikszot, amelyen ő mint vasorru baba szerepelt.

— Ugy? — hát akkor mondanál véleményed erről is? — kérdezte véstjósíóan.

A cilindres galamb elképedt.

— No lám, ej no lám, mondogatta, ez sem volt helyesen. Nem bizony. Majd meg is mondom neki. Igenis, megmondom . . .

A fejkötős galamb fagyosan válaszolt:

— Csak minél előbb! Én nem akadályozom önt. E pillanattól fogva nincs közünk egymáshoz.

Elsietett. Haza, a mamájához. S a válópört azóta talán már meg is kezdte.

Egyházak és iskolák.

Tanítói közgyűlés Kabán. A debreczeni ev. reform. egyházmegyei tanítói egyesület 1905. évi július hó 11-én, Kabán a község háza nagytermében délelőtt 9 órakor tartja évi rendes közgyűlését. Tárgysorozat: 1. Ének és ima. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. Jelentés az egyesület egy évi működéséről. Felolvassa: Dulházy Kálmán egyesületi jegyző. 4. Értekezik dr. Gedeon János közsegi orvos. 5. „A népiskolai magyar nyelv tanítás“. Előadó: Uray Gyula. 6. Elnöki jelentés. 7. Birálóbizottsági jelentés az F. Varga Lajos ur által adományozott 40 korona pályadíjra beérkezett pályaművekről. 8. Adakozásra felhívás Lakics Vendel sirméltékére. 9. A dunántuli ágost. hitv. evang. egyház kerület tanítói karának tan. egyesületünkhöz küldött „Memorandum“-a. 10. Betérjlesztendő indítványok, folyó ügyek tárgyalása. 11. Gyűlésberekesztésül a „Szózat“ éneklése. Jegyzés. A gyűlésen meg nem jelenők ellenében az alapszabály idevonatkozó pontja szigoruan alkalmaztatik. A nagytiszt. egyházmegye határozata folytán minden tag 4 korona napi díjra és fuvarra tarthat igényt. Gyűlés után társas-ebéd; egy teríték bor nélkül 2 korona. Ritókh István elnök. Dulházy Kálmán jegyző.

Előzetes bejegyzések a reáliskolában. A helybeli áll. főreáliskola igazgatósága az érdekelteknek tudomására hozza, hogy a jövő 1905—6-iki iskolai évre a tanulók már most, július 1—5. napjain jegyezethetik be magukat, naponta 9—12 óra között. Beadandó a legutóbbi iskolai bizonyítvány, fizetendő 9 k. 70 f. beiratasi díj. Az egész évi tandíj 48 korona, melynek első negyede 12 k. a szeptemberi beiratsnál, de legkésőbb szeptember 30-ig fizetendő. A bejegyzettek a rendes beirás idején, szeptember 1, 2, 4. napjain az osztályfőnöknél jelentkezhetnek. Az I. osztályba csak olyan tanulók jelentkezhetnek, kik a 9 ik évet augusztus 31-én már betöltötték, de a 12 évet még tul nem haladták s akik a IV. elemi osztályt sikerrel elvégezték. Tandíjmentességet szeptember 15-ig lehet folyamodni.

UJDONSÁGOK.

Szász- és magyar cserék.

(Szász tanítójelöltek, akik magyarul akarnak tanulni.)

A hangzatos frázisok helyett, egyetértőleg a mi józan szászbarátainkkal, tettekkal igyekeztünk, igyekeztünk eleven kapcsolatot teremteni az alföldi magyarság és az erdélyrészi szászság között. Az évek óta sikeresen előmozdított cserék bizonyosságai, hogy a sokat, sokszor méltatlanul is pellengezett szászság is őszinte barátja ennek a közeledésnek és hogy józan érdekeknek tartják, miszerint fiaik a magyar haza állami nyelvét megtanulják és hogy szerető békeességben elhessenek velünk.

Mi e szép ügyért minden telhetőt megteszünk, de kívánatos volna, hogy a magyartársadalom, a magyar hivatalos körök (különösen tanügyi férfiak), a magyar hírlapok szélesebb körben pártolják, ajánlják a szász-magyar érintkezés, közeledés minden mozgalmait.

Mi már az idén is több cserét sikeresen közvetítettünk. Melegen ajánljuk a magyar családok figyelmébe ez újabb megkeresést.

Kirschner Márton szásznemzetiségű asztalosmester, Nagyszeben, Harteneck utca 1. sz. 14 éves leányát, ki a 4 polgárit elvégezte, a jövő iskolai évre cserébe szeretné adni magyar családba, hasonló korú leányért. Ajánlatok a nevezett címhez intézendők.

Különös figyelmet érdemel az a következő másik értesítés, a melynél különösen a tanító vagy ev. ref. lelkész családjaink lehetnének hasznos és dicséretes segítségre. Olyan ifju tanítójelöltek akarják magokat a magyar nyelvben tökéletesíteni, akiknek idáig helyzetöknél fogva arra alkalmok nem volt, mivel falusi szászgazdák gyermekei voltak és most a magyar nyelvben való járatlanságok miatt pályajok végzésében is megakadtak szegények.

Ezek a fiuk, mint Neugeboren Emil barátunk, a nagyszebeni *Tageblatt* kiváló szerkesztője írja, a tanító képesítő vizsgán a magyar nyelvből buktak; most olyan magyar helyre óhajtanak jutni, ahol magokat a magyar nyelvben gyakorolhatnák. Ezen esetben cseréről, a fiuk családi körülményeinél fogva szó nem lehet; hanem szerényebben díjazott ellátásról.

Névszerint Meitert Konrad, *Styler* János és Greger Márton a három szász fiu; mindnyájan a magyar nyelvből buktak meg. Deczemberben akarnak pótvizsgázni és így lehetőleg öt hónapra keresnek elhelyezést.

Az ajánlatokat Neugeboren Emil, a *Tageblatt* főszerkesztője, Nagyszebenbe címére kéri küldetni.

— **Domahidy főispán is lemondott.** Debreczen és Hajdumegye főispánja, Domahidy Elemér pénteken d. e. mutatkozott be Budapesten báró Fejérváry Gézánál, a darabont-kormány elnökénél és Kristóffy József belügyminiszternél. Bemutatkozásakor mindjárt rendelkezésükre bocsájtotta főispáni állását is, de a darabont-kormány elnöke kérte, hogy ideiglenesen tartsa még meg állását a kibontakozásig. Biztosították egyébként, hogy a kormány törvénytelenéget nem fog elkövetni és olyat nem is akar a főispánokkal elkövetetni. Domahidy Elemér főispán, akinek működése eddig rokonszenves volt, ideiglenesen hivatalában marad, de a szabadelvűpart kötelékéből kilépett.

— **Az új iparosok.** Junius hó második felében az aláhbiak váltották ki igazolványaikat: Kónya József asztalos és ócska butor kereskedő Baross utca 12. sz., özv. Kiss Lászlóné Kovács Hadházi ut 5. szám, Gabos Dániel szobafestő és mázó Széchenyi utca 38 szám, Lencsés József csizmadia Csapóker II. j. 224 sz. Laboncz Istvánné mézszáros Töczöskert I. j. 3. sz. Szűcs János cipész Mester u. 8 sz., Weisz József férfi szabó Miklós u. 17 sz. Steinberger Salamon fakereskedő Piacz utca 20. Asztalos Gábor szatócs Olajútó 13 sz. Veres Károlyné szatócs Honvéd utca 38 sz. Herskovits Sámuel alkusz Hadházi ut 13 sz. Pápai Lajos szatócs Meszena utca 26 sz. Hodosi Antal

fűszer és vegyes keresk. Hatvan utca 17 sz. Turi István temetkezési üzlet Csapó utca 28. sz. ifj. Nagy Pál vendéglős Pesti utca 9 sz., Bujdosó András kisebb kőműves Homokkert 169 sz., Szöllősi István és Nemes Sándor kisebb kőműves Vendég u. 87 sz., Dézsi Károly kisebb kőműves Csokonai utca 7 sz., Nagy Sándor kisebb kőműves Homokkert 101 sz. Mátyas Jánosné fehérnemű tisztító Timár utca 48 szám.

— **A Csokonai-kör küldöttsége a polgármesternél.** A Csokonai kör küldöttsége, mely Géresi Kálmán elnök vezetése alatt Könyves Tóth Kálmán, dr. Tüdös János és Kardos Albert választ. tagokból állott, ma tiszteleggett Kovács József polgármesternél, hogy átadja neki a Csokonai kör kérvényét. A Csokonai-kör ebben megfelelő helyiséget kér a várostól Csokonainak köz művelődési célokra megvett szülőházában, egyúttal kifejezi azt az óhaját, hogy az egész épület Csokonai-ház nevet viseljen. A Csokonai-kör a háznak napkelet felől eső részét szeretné elfoglalni, ahol három nagyobb terem van. A kör ezekben kényelmesen elférne, ereklyetárával, üléseivel, gyűléseivel együtt. Szűkebb körü felolvasásokat is rendezhetne ugyanott, sőt abba is beleegyeznek, hogy a műpártoló egyesület és a szabad liceum is használhassa ezeket a termeket. A polgármester nagy jó akarattal fogadta a küldöttséget és a bár a rég folyó építésztrájk a Csokonai-ház átvételét és használhatóvá tételét kérelmetti, mégis megígérte, hogy lehetőleg még őszre adhat a Csokonai-körnek olyan helyiséget, amelyben legalább ideiglenesen berendezkedhetik.

— **Karap Mór meghalt.** Debreczen társadalmi életének egyik kiváló tagja Karap Mór, mint részvétellel halljuk, elhunyt Budapesten a vaskereszt kórházban, életének 66-ik évében. A szeretetre méltó és európai műveltségű férfi körülbelül egy év óta betegeskedett és az év szeptemberében fel-emésztette hatalmas erejét. Karap Mór egy időben tanácsnoka volt Debreczen sz. kir. városnak, de leköszönt állásáról, visszavonulván a magánéletbe. Nagy és előkelő rokonság gyászolja. Béke hamvaiba

— **Csöndes bérharcz.** A vas és fémmunkások és munkaadók közt pénteken délelőtt és délután is tartott a békéltetési tárgyalás az ipartestületben. A tárgyalásokat Kovács Kálmán rendőrfogalmazó vezette kiváló tapintattal, úgy, hogy remény van a kibékülésre. A közeledés mindkét fél részéről megtörtént és igen csekély a különbség már. Előreláthatólag ez a bérharcz nem fog elmérgesedni.

— **A Csokonai-körből.** A Csokonai-kör titkári ügyeit július és augusztus hónapokban a Tusnádi fürdőre utazott Kardos Albert helyett dr. Tüdös János főtitkár fogja intézni.

— **Belefult a Szamosba.** A napokban járt hozzátartozóiul látogatónak Jafcsák László debreczeni ácssegéd, aki Szatmáron dolgozott. Pénteken délután jött a szomorú távirati értesítés róla, hogy a fürdés közben a Szamosba fult.

— **Hadbírójelöltek kerestetnek.** A Budapesti Tudományegyetem tanácsához a kötetkező leirat érkezett a kultuszminisztériumból: „A cs. és kir. közös hadügyminiszter ur rendelete folytán múlt évi 40.146 sz. alatt a kultuszminiszter hirdetőment tett közzé, amelyben tudatta a tudományegyetem tanácsaival, a jogakadémiák igazgatóival, hogy a hadbírójelöltek részére szánt segélydíjak adományozásához a magyar nyelvet tökéletesen bíró hadbírójelöltek előnyben részesítetnek. A fentidézett hirdetőmentben foglaltak kiegészítésül a közös hadügyminiszter azt közölte a magyar kultuszminiszterrel, hogy a magyar nyelvet bíró hadbírójelöltekben előállott szükséglet még korántsem tekinthető fedezettnek és hogy ily jelöltek a hadbíróügyi gyakorlatra a továbbiak során is főlvétetnek. Az évi 1200 koronából és évi 400 korona pótlékból álló segélydíjak azonban a nevezetteknek nem azonnal, de csakis akkor adományozhatók, hogy ha a jelöltek szolgálatuk megkezdése után rangsorozatuk szerint a megüresedett helyekhez képest ez utóbbiakra igényt nyernek. Erről a joghallgató, illetőleg a jogvégeztet ifjuság ezen hirdetőment útján értesítendő.”

— **Az ohati apát meghalt.** A borsodmegyei Mezőkövesden a napokban halt el egy 90 éves aggastyán. Winkler Mihály, a Ferencz József-rend lovagja, a mezőkövesdi egyházkerület alesperese és mezőkövesdi plébános. — Valjon hányadik apátura volt a jó öreg szentatyja a debreczeni határban fekvő ohati apátságban? — ezt mondja meg a mi derék Zoltaink.

— **Cyganievio koszoruja.** A Debreczenben is ősmert daliás leugyel műbirkózó jelenleg Váradon mutatja izmainak a művészetét és a Várad Friss Ujságban a következőket olvassuk róla: Egyik Szent László-téri üzlet kirakátaban hatalmas ezüst koszoru és díszes aranyozott bőrvő látható, melyet a híres athléta: Cyganievic Sbyško Brassó város közönségétől kapott. Az emléktárgyának érdekes története van. Tegnapelőtt a fővárosi lapokban következő nyilatkozó közlemény jelent meg:

Elveszett: Szombaton 12 órakor délelőtt a vonaton, Debreczenből P. Ladányon át, Nagyvárad Kolozsvar felé, egy ezüst babér-koszoru, melyet Brassó város közönségétől tiszteletdíj gyanánt kaptam és egy fekete bőr öv, mely ezüst táblákkal van kirakva és gravírozott nevémmel Cyganievic Sbyško. Erdély bajnokságáért kaptam, egy világoskék faskatulyában, mely 40 cm. hosszú és 10 cm. magas, van elhelyezve, elveszett az uton. Felkérlek becses megtalálóját, 100 korona jutalomdíj mellett visszadni, kinek pedig tudomása van hollétééről 60 korona jutalomdíjat kap. Cyganievic Sbyško Closeum Circus, Horváthnál, Nagyváradon.

Az elveszett becses ajándék szerencsésen megkerült. Tegnap érkezett meg a birkózó mester czimére a kolozsvári vasúti állomásfőnökségtől, a hol a váróteremben hagyta el tulajdonosa, aki semmire se büszke anyira, mint a kitüntetéseire.

— Pénzem van elég, többet ér a közönség elismerése, emléktárgya, a mi megmarad örökre, — mondta nekünk a legdivatosabb fiatal csodaember.

— **Veszedelemes pinczetüz.** Pénteken reggel 8 óra tájban nehéz füstöt vettek észre a Simoffy-utca 2 sz. a. házban lakók. A füst a Lusztig és Bán czég pinczéből tört ki. Azonnal értesítették a tűzoltóságot, amely hamar a helyszínen termett, de a pin-

czébe a nehéz, fojtó füst miatt nem hatolhatott be. A tűzoltóság erre vizes ponyvakkal és homokzsákokkal betömte a pincze ablakait és ajtaját. Délután fél 3 órakor hatoltak be aztán a pinczébe, ahol a tűz a levegőhiány miatt magától elaludt. A kár mintegy 200 korona.

— **Halálozások.** Meghaltak: Hajjas Katalin r. kath. 16 napos, Gönczi Juliánna ev. ref. 29 éves, Faragó István ev. ref. 6 hónapos, Horváth Mária ev. ref. 1 hónapos, Sipos Sára ev. ref. 4 napos, Boruzs István ev. ref. 6 napos, Mogyorósi Aladár ev. ref. 5 hónapos.

— **A király és a kadarkuti ember álma.** Nagykanizsára a minap érkezett meg a hatósághoz a kabinetirodából, Szabó Ferencz kadarkuti polgárnak a királyhoz intézett levele, melyben kihallgatást kér ő felségétől. Álmában — írta a levélben — megjelent neki boldogult Erzsébet királyné az angyalok kíséretében s felszólította őt, hogy a király előtt tanácsát adja elő, hogy a mostani válságos időben a békés kibontakozás mielőbb létrejöjjön. Hallgasson a magyar nemzet igaz apostolaira, ne az áruló labanczokra. Szabó Ferencz levele azonban minden megjegyzés nélkül érkezett le Somogy vármegye alispáni hivatalához s így az utikötségre kért husz koronát sem kapta meg.

— **Nyári tagok a sporttéren.** A tornaegyesület, mint minden évben, ugy most is megengedi a középiskolák felső osztályu tanulóinak és az itt vakációzó egyetemi hallgatóknak a nyári szünet alatt a sportteret, látogassák és az ott folyó gyakorlatokban részt vegyenek. Fizetendő díj 2 korona a beírásnál. Jelentkezni lehet mindennap dr. Polgár Dániel titkárnál vagy Szarukán Sándor háznagynál.

— **Lehusták a kutyák.** A téglavetőtelephez közel van Szeme János tanyája. A gazda három nagy kutyát tart, de kolonc nélkül szabadon járhatja őket. A kutyák az este Csaszai Zsófia nevű öreg asszonyt körülvették, de nem bántották, csak csupa jótékből letépte a ruhát róla, sőt még a fejéről a kendőt is letépték. A szegény asszony csaknem nyakig meztől menekült a játékos kutyáktól. A szegény asszony kártérítésért és kihágásért megtette a feljelentést.

— **Botrányt csinált az utcán.** Ismert alakja a rendőrségnek Gazdag Julia. Péntekre is holt részegre itta magát és botrányt csinált az utcán. Becsútták.

— **Elzüllött kis fiu.** Törvénytelen születt a kis Tanczos István 12 éves fiu. Az anyja Tanczos Juliánna másokkal éli világát és nem gondolja a régi szerelme gyermekét. A kis fiu a kofák hordárja, tőlük él. Az éjszakát a szabadban tölti. A rendőrjárát úgy fogta el az éjjel, mikor a bérkocsisok hulladék-tartójában az igazak álmát aludta a szegény kis törvénytelen fiu.

— **Pöstyénből.** Hazai fürdőink lassanként mégis csak közelednek ahhoz a nivóhoz, mely fejlődésük érdekében annyira kívánatos. Mint Pöstyénben időző alkalmi munkatársunk írja „az idei szezon egyszerre három újdonsággal is kedveskedik. Szerződötve van ugyanis egy 36 tagból álló szimfonikus zenekar, mely Radics bandájával felváltva szolgáltatja ugy a délelőtti és délutáni térzenét a gyógyparkban, mint a talp alá valót a kursalonban tartott reuniós esteken.

Megnyilt továbbá a lövöld és a vágparti csónaktelep is. Mindhárom intézmény iránt máris oly nagy foku az érdeklődés úgy a magyar, valamint a nemzetközi fürdővendégek részéről, hogy a vigalmi bizottság minap tartott ülésén további szórakoztatást nyújtó tényezők kreálását vette tervbe. Arra való tekintettel, hogy a fürdővendégek száma máris közeledik a 4000-hez, és így az idei szezon szokatlanul nagy frekvenciának néz elébe, kívánato volna ezen tényezőknek még a jelen idény folyamán való életbe léptetése.

— **Talált napernyő.** Találtatott egy napernyő, igazolt tulajdonosa átveheti a II. ker. kapitányságnál.

— **Rövid hírek a rendőrségről.** Körtvélyesi Józsefné hatvan-utca 22. sz. a, lakos panaszt emelt Szücs Imre és neje ellen, akik megverték. — El akart utazni özvegy Prösztl Jánosné, meg is rendelte a bérkocsit, de az nem jött el, így aztán lekéselt a vonatról. — Tóth Mihály kőmives letépte a falról a főkapitánynak a közönséghez intézett hirdetményét. Feljelentették.

— **A Dréher-söröcsarnok** nagy nyári kerthelyiségében Lányi Géza czimbalom-művész népdalszerző hangverseny-társulatának hangversenye július 2-án, 3-án, 4-én, vasárnap, hétfő, kedd. Lányi Géza czimbalom-művész ur, népdalszerző, a budapest népszínház tagja, Blaha Lujza, a nemzet csalogányának kedvelt czimbalmosa, ő fensége Izabella és Mária Anna főhercegnő czimbalomtanára, átutazólag kitűnően szervezett társulatával városunkba érkezik és egynehány estén át gyönyörködtetni fogja művészetével városunk igen tisztelt közönségét. A közreműködők névsora. Nők: Szende Bella operett énekesnő, Boka Mariska népdal énekesnő, K. Sárváry Janka népdal énekesnő, Mezei Nusi tánczosnő, Gozon Juliska kuplé énekesnő, Magyarszínház tagjai. Férfiak: Solyomosi Sándor komikus és kuplé énekes, Sajó Izsó népdal énekes, Makai József bassista, Kalocsai Viktor titkár és kuplé énekes, Kovács Jenő karmeste, Mursi Elek 12 éves hegedű művész Magyarszínház tagjai. Nagyérdemű közönség! Semmi költséget és fáradságot nem kímélve, egy olyan magas művészi színvonalon álló társulatot szerveztem, mely által az igen tisztelt műértő közönség igényeinek minden tekintetben megfelelhettek. Kérem a n. é. közönséget az ügy érdeméhez méltóan eme hazafias vállalatot szíves pártfogásával krtüntetni. Lányi Géza igazgató. Az összes kurucz nóták tárogató kísérettel adatnak elő.

x **Katonazene a Bikában.** Szombaton és vasárnap a „Bika” szálloda udvar kertjében katonazene lesz. Műsora: 1. Barataria induló Komsák. 2. Nyitány a „Bőregér” operettből, Strauss. 3. Keringő a Hänsel és Grétel operából, Schort. 4. Magyar Ábránd, Bacho. 5. Ábrán a Cármen operából, Schreiner. 6. Bzibiribin Keringő, Racalossu. 7. Teengerész chorus a repülő Hollandos operából, Wagner. 8. Egy Tartalékos álma, Zihretről. 9. Nagy Ábránd Mikádó operettből, Fulirem. 10. A Fecskék köszöntője. Dal. 11. Magyar Tánccok, Brahnus. 12. „Éljen a Magyar” Strauss.

— **Alföldi Károly** táncziskolájában, a nyári idényre selyem elejű férfi ingek 1.40 krtól, redős elejű 1.15 krtól, gallér 13 kr. színes és fehér kezeltők 20 krtól, selyem nyakkendők 25 krtól, erős vászon lábravalók 50 krtól, harisnyák 15 krtól, zsebkendők 06 krtól, divat kezeltő gombok 15 krtól, és még számtalan czikkék Fisch Testvérek üzletében főtér.

— **Olcsó árak feltűnést kelte nek.** A nyári idényre selyem elejű férfi ingek 1.40 krtól, redős elejű 1.15 krtól, gallér 13 kr. színes és fehér kezeltők 20 krtól, selyem nyakkendők 25 krtól, erős vászon lábravalók 50 krtól, harisnyák 15 krtól, zsebkendők 06 krtól, divat kezeltő gombok 15 krtól, és még számtalan czikkék Fisch Testvérek üzletében főtér.

x **A kik vizsgálkat jó eredmény nyel végeztek; rendkívül szép ajándékokat kapnak MENTZE HENRIK ujdonságok áruházában, Piacz- és Szentanna u. sarkán.**

Műkedvelő előadás.

(A Margit fürdőben)

A debreczeni kereskedő ifjakkól alakult műkedvelő társaság a Kereskedelmi Beteg-Othton javára 1905. augusztus 5-én, szombaton a Margit-fürdő disztermében tánczezal egybekötött műkedvelő előadást rendez.

Helyárak: I. rendű ülőhely 2 korona, II. rendű ülőhely 1 kor. 60 fillér, III. rendű ülőhely 1 kor. 20 fillér. Állóhely 60 fillér. Jegyek előre válthatók: Borsos Kata urnő, Glück Ede, Löwy F., Rózsa Ignác és Rózsa Lajos urak üzletében, valamint az özszes szereplőknel. A zenét Kiss Béla elsőrendű zenekara szolgáltatja. Pénztárnyitás 7 órakor, az előadás kezdete pont fél 9 órakor. A meghívó kívánatra előmutatandó.

Szivpadra kerül: „A harang.” Szinmű 3 felvonásban. Irta Kazaliczky Antal. Rendező Nagy József színész.

Személyek: Hornády Fülöp gépgyáros Vági István. Zsiga, fia Róna Ferencz. Mariska, leánya Glück Margitka. Ilka, nevelt leánya Weisz Ilonka. Berényi Andor, gyári mérnök Króh Vilmos. Berényi József, főhadnagy Spira Sándor. Retek Pongrácz Weisz Lajos. Jani, fia Lányi Tivadar. Ludmilla, leánya Markbreiter Margitka. Bródi, gyári munkás Bihari Zsigmond. Czeczilia, (Czicza néni) neje Hardt Maroska, Dr. Simonfi Ákos, orvos Géresy Kálmán. Dr. Csizmadia József ügyvéd Ungár Sándor. Vojnits József, földbirtokos Róth József. Boris, leánya Weisz Sárika. Szobaleány Kövesi Rózsika. Vendégek stb. Történik napjaikban.

Fürdői levelek.

Siófokot ismét felavatják.

Ismét egy vidám pofon bizonyítja, hogy Siófok (tavalyi nevén Siópofok) méltó maradt régi jó híréhez s mit rákentek a századok, időnkint egy-egy jól sikerült nyaklevessel lemossa a gyalázatot. Elcsattant az első pofon s ezzel megnyílt a szezon a világfürdőben. A legújabb esetről következő híradás van:

K. O. magánhivatalnok és R. H. becsüs a norvég detronizálás óta feszült viszonyban vannak egymással. Már a japán háboru alatt is hadilábon állottak, mert míg a becsüs a derék sarga faj barátja volt, K. O., daczára Kisenevnek, mindig az oroszoknak fogta pártját. Akkor még meg voltak valahogy, mikor a norvég válság kitört, halálos ellenségek lettek, mert K. O. is a hatalom pártján állott, míg a becsüst megírt csak a szabadság hősei, a norvégek felé vonzotta a szíve.

Később egy asztalnál ültek Siófokon. Ez azonban nem azt jelenti, hogy kibékültek, hanem, hogy nem volt másol hely. R. hevesen magyarázta, hogy a norvég és a magyarok küzdelme között milyen nagy a hasonlóság, a magánhivatalok pedig állandóan szarkasztikus megjegyzéseket röpitett az előadás közé. R-t nagyon bosszantotta a dolog s már egy félórája fojtogatta magába a haragot, mikor K. a következő megjegyzést tette:

— A koalíció nem a norvégekhez, hanem a *snorvégekhez* hasonlítanak.

E finom és felekezeti ízű hasonlatra csapott le R. H. tenyere K. O. arcára. A pinzéri beavatkozás hűtötte le a szenvedelmeket lovagiasággá, mely most vivotott meg Székesfejervárott. Micső eredménynel, azt nem tudjuk. De elég tudunk annyit, hogy Siófokon megnyílt a szezon.

Ovasóink rovata.

A kedélyes bicziklisták.

A bicziklisták egyre jobban kezdenek tultrapni a renden. A mellék utcákon passzióval üzik a gyalogjárdán való közlekedést.

Nap-utca, Kigyó-utca, Vigkedvő Mihály-utca, Timár-utca lakosai egyre panaszkodnak, hogy a bicziklisták a gyalogjárdákra felmennek és itt örült sebeséggel hajtanak. Szerdán este is a nap-utczán egy urt nőt ütött el egy kedélyes bicziklista. Szerencsére az urnőnek másnemű baja, mint hogy megjíedt és ruhája sáros lett, nem történt.

A rendőrség jó szolgálatot tenne a közönségnek, ha egy kicsit a bicziklista urakat megrendszabályozná. A megrendszabályozandók közé tartoznak a sürgönyhordók is.

TÁVIRATOK.

Az odessai forradalom.

Odessa, június 30. A város területére a statáriumot kihirdették. A kormányzó katonai segítséget kért.

Pétervár, június 30. Az odessai események nagy rémületet keltettek a kikötővárosban. A csár Olugin belügyminisztert és Trepov főparancsnokot kihallgatásra rendelte.

Odessa, június 30. A fellázadt hajók 8 gőzöst rongáltak meg a kikötőben, közte az osztrák Lloyd egyik hajóját is.

Odessa, június 30. Jarsikov kormányzóhelyettest a kormányzói palotában 3 revolverlövessel halálosan megsebesítették. A merénylők elmenekültek.

Odessa, június 30. Több városrészt kigyuladt. A tüzet senki sem oltja. A katonaság teljesen tehetetlen.

Odessa, június 30. A fellázadt nép a matrózokkal szövetkezve kirabolta a katonai töltényraktárt. A nép fegyverkezik.

Odessa, június 30. A matrózok kiáltványt intéztek a sorkatonasághoz, amelyben felszólítják, hogy **24 óra alatt csatlakozzon hozzájuk**, ellenkezőleg ellenségnek tekinti őket. A három hajó, mely a lázadók birtokában van, ma 3 kilométernyire kihajózott a tengerre és onnan **bombázni kezdte a várost**. Eddig elesett a harcokban 1000 ember, 2600 megsebesült. A „Vecha” szállítóhajó tisztjei és legénysége átpártoltak a lázadókhöz.

Odessa, június 30. Holnapra várják, hogy a sebastopoli hajóraj megjelenjék. **Ez esetben tengeri ütközet lesz**, amelynek eredménye kétségtelenül az lesz, hogy fellázad a többi hajók legénysége is.

Fejérvár tárgyalni akar.

Budapest, június 30. A darabant-kormány elnöke levelet írt Kossuth Ferencznek, gróf Apponyi Albertnek, gróf Zichy Aladárnak, Bánffy Dezsőnek, Rakovszky Istvánnak, gróf Andrassy Gyulának és Darányi Ignácznak,

amelyekben kéri őket, hogy határozzák meg az időt, amikor velük értekezhet. A tárgyalásokat vasárnap akarja megkezdeni, de esetleg már holnap is tesz látogatásokat.

Megtagadott közvetett adó.

Budapest, június 30. A főváros egyik tanácsnoka a fizetési nyugtájára nem ragasztott bélyeget. A főpénztárban a nyugtáját nem fizették ki. Erre a tanácsnok kijelentette, hogy ha 24 óra alatt ki nem fizetik a nyugtáját, bepereli a fővárost.

Az aratók bérharcza.

Budapest, június 30. Az aratók bérharcza az egész Dunántúlon terjed. Számos helyen véres összeütközések fordultak elő a munkások és a csendőrség közt.

Leintett darabont-miniszter.

Pécs, június 30. Az ügyvédi kamara a darabont-kabinet igazságügy-miniszterének leiratára azt felelte, hogy nem támogatja, támogatására ne is számítson, mert a kamara a törvények szigorú megtartásának ellenőrzését határozta a törvénytelen kormány ellen.

Fejérvár Bécshen.

Budapest, június 30. Báró Fejérvár Géza miniszterelnök ma reggel 8 órakor Bécsbe utazott. Utazásának a híre nagy meglepetést keltett, mert a politikai világban senki nem volt rá elkészülve. Ahogy jó helyről halljuk, ez az utazás a válságra nevezetes következményekkel nem fog járni s a miniszterelnök egyszerűen csak referál arról, ami eddig történt és savanyu kedvvel elmondja, hogy mit remél a jövőtől. A király hívatta magához a miniszterelnököt, mert évek óta elintézi a magyar kormányelnök ügyét-baját, mielőtt Ischlbe utazik, ahol nem óhajt törődni a politikával. Ezuttal aztán bőven lesz megbeszélésre tárgy a király dolgozószobájában. Báró Fejérvár Géza még ma este visszaérkezik Budapestre. A kormány — amint értesülünk — minden körülmények közt el van határozva arra, hogy szept. 15 a helyén marad, ezt a miniszterelnök közölte a főispánokkal, akik most csődültek haza a fővárosból. Egyben kijelentette azt is a miniszterelnök, hogy ha ezen a határidőn túl „kénytelen lesz” tovább kormányozni, úgy szeptember 15-ikére a főispánokat újból a fővárosba rendeli.

Bécs, június 30. Fejérvár alkalmasint új homo regius kíséretében fog visszatérni Budapestre, aki a szövetkezett ellenzéki pártokkal tárgyalni fog.

A rablógyilkosság áldozata.

Eszék, június 30. Az Eszék határában lévő Magyarrétfalu községben tegnap délután rablógyilkosság nyomára akadtak. Szabó Éva 74 éves jómódu özvegy parasztasszonyt halva találták konyhájában. Megtakarított pénzét elvitték. Az öreg asszonyt megfojtották. A tetteseknek eddig nyoma sincs.

Orosz hadihajók egymás ellen.

A Potemkin-ről nevezett orosz hadihajó fellázadt legénysége töltött ágyukkal, a város bombázására készen horgonyozik Odessza kikötőjében; hogy milyen nagyjelentőségű a fegyveres orosz katonaság ezen nyílt lázadása,

bizonyítják a megfélemezésére tett következő hivatalos intézkedések:

Pétevár, jun. 30. Hir szerint Czuknin altengernagy a hajóhad és a kikötő parancsnoka innen Odesszába utazott. Ideérkezett jelentések szerint az orosz önkéntes hajóhad Szaratov nevű czirkálója is elégett az odesszai kikötőben.

Szebasztopol, június 30. Este 8 órakor Krieger altengernagy vezényletével utrakelt Odesszába a Szvatitelja, Djenacat, Aposztolov, Rozdiszlav, Szinyop nevű pánczélos csatahajókból, a Kazarszki nevű czirkálóból és néhány torpedónaszádból álló hajóhad.

Onelcsuk matróz temetése.

Odessza, június 30. Ma délután temették Onelcsuk matrózt. Az elhunytat nyolcz tengerészársá vitte. A koporsó után nagy néptömeg ment. Az uton, a melyen a temetőmenet végighaladt, nem volt sem katonaság, sem rendőrség. A temetés a katonai temetőben történt. Este sok embert hoztak a városi kórházba, a kik az elmúlt napok zavargásai közben sebesültek meg.

Törvénykezés.

Elítelt rablógyilkosok.

— Esküdtszéki főtárgyalás. —

Péntek este 9 órakor mondott ítéletet a sárándi rablógyilkosok bünperében a debreczeni esküdtszék. Amint már megirtuk Linka Barát József, Létai János és ifju Zabora Dániel legények február 13 án Hajdu bagoson kirabolták Győrösi Lajos kocsmáros és agyonlőtték Vas Gergely sárándi lakost.

Bár mindhárman tagadták a terhükre rótt cselekményt, a tanúk azonban ellenük vallottak, az esküdtek pedig bünösnek mondták mindhármat a rablógyilkosság bünítettében.

Az első rendű vádlott Linka Barát József hajdubagosi születésű 26 éves legényt 12 évi fegyházra másodrendű vádlott, ifju Létai János érkenézi születésű 24 éves legényt 8 évi fegyházra, harmadrendű vádlott ifju Zaróba Dániel hajdubagosi születésű 19 éves legényt 8 évi fegyházra ítélte a törvényszék.

Az ítéletben az államügyész megnyugodott, de a három elítelt semmisségi panaszt jelentett be.

Anyóstragédia.

A franciaországi Le Maus város esküdtszéke a napokban ítélkezett egy szerencsétlen ember felett, akinek szenvedését és vesztét anyósa okozta. A vádlott Foury Antal gépészmérnök, aki még tanuló korában megszerette Valée tanító leányát, akit később, 1901-ben nőül is vett. Valée, a tanító, ki hivatását feladta és terménykereskedő lett, időközben meghalt s özvegye folytatta tovább az üzletet. Fourmy egy nagy oceánjáró hajó mérnöke volt, amikor szíve sugallata után indulva, elvette volt tanítója leányát.

A fiatal pár boldogan indult a nászútra. Hogy az anya is részese legyen boldogságuknak, szorgalmasan irtak neki a távolból:

- Örültem szerelmesek vagyunk;
- Kis feleségem elragadóan bájos.
- Férfjem imád.

Igy hangzott a nászpár jelentése a távolból. Vallée asszony azonban nem tartozott azon nők közé, akiket az a tudat, hogy gyermekek boldog, szintén boldoggá, megelégedetté tesz. Leánya boldogságát, az ilyen

fajta boldogságot — tisztességtelennnek tartotta s amikor az ifju pár hazaérkezett, mindent elkövetett, hogy boldogságukat megkeserítse.

Azon kezdte, hogy megtiltotta leányának, hogy férjével tegeződjék s nem engedte meg, hogy önálló lakásuk legyen. Hozzá kellett költözniök és Armandnak be kellett lépnie az üzletbe anyósa „felügyelete” mellett. Ez a felügyelet azonban nemcsak üzleti dolgokra terjedt ki. Vallée asszony egész nap kémkedett veje után, s szigorúan ellenőrizte, hogy nem vált-e nejevel egy kézszerítást. De Vallée asszony nemcsak üzleti órák alatt örködött . . .

Mindennek dacára egy szép napon egy leánykával szaporodott meg a család. De ez az esemény sem hozta meg a családot összhangját. Az anyós napról-napra szigorubb lett, s a vejének utóbb már semmit sem volt szabad tennie. Még egy érzélapot sem volt szabad vennie, pedig a szerencsétlennel nagy szüksége lett volna egy kis szórakozásra. Fizetést nem kapott, azonban zsebeit az anyós naponta átkutatta. Sőt dohányoznia sem volt szabad. Ha egy cigarettát akart elszívni, ezt csak egy félreeső helyen tehette, amelyet a cselédek tréfásan Fourmy ur dohányzószobájának neveztek el.

Az így agyongyűrt ember türelme végre elszakadt: elhagyta a házat. Az anyós a felett gondolkozóba esett s nagysokára beleegyezett, hogy önálló lakásba költözhetnek. De az anyós befolyása így sem szűnt meg, sőt leányát is lassankint elidegenítette férjétől s a czivódás napirenden volt. Még rosszabbra fordult a helyzet, amikor Fourmyt fegyvergyakorlatra hívták be. Hetekig volt távol, s ez idő alatt naponta irt levelet nejeinek, de egyszer sem kapott választ, sőt egy szép napon aztán nejeinek nagybátyjától levelet kapott, amelyben arról értesítette, hogy felesége válni akar tőle.

Fourmy körül e hírre nagyot fordult a világ. A fegyvergyakorlat véget ért s haza érkeve egyenesen anyósához rohant revolvert rántott elő és két lövéssel anyósát és nejét leterítette. — Mindkettő azonnal meghalt.

Fourmyt az esküdtszék nyolcz évi kényszermunkára ítélte.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.

Budapest, 1905. június 30.

Készáru 5 fillérrel magasabb.

1905. októberi buza	15.90.—22
1906. áprilisi buza	16.18.—20
októberi rozsa	12.80.—82
1905. májusi rozs	—
októberi zab	11.14.—16
1905. áprilisi zab	—
1906. májusi tengeri	10.66.—68
1905. júliusi	15.04.—06
szeptemberi	—
1905. augusztusi repce	23.80.—00

REGÉNY-CSARNOK.

Kisértet-látó.

15 — Amerikai bünügyi regény. —

Az asszony kissé elbámult, de aztán igen alacsony bérösszeget kért.

— Jól van — felelte a titkos rendőr. Kétszer annyit is fizetek, mint amennyit kér, de oly feltétel alatt, ha valaki azt kérdi: ki van-e adva a lakás, azt felelje, nincs, Ennyi az egész. Egyébként ne törje rajta a fejét, hogy mért veszem ki a lakást és mért akarok titokban maradni — elég, ha ígérem, hogy e miatt nem lesz semmi kellemetlensége. Hát áll az aiku?

— Sammi ellenvetésem nincs. Látom, hogy tisztességes emberrel van dolgom.
— Biddy rokona vagyok. Igaz, hány évig lakott ő itt?
— Hat évig.

— Azt hittem, hélig. Igen örvendek, hogy ilyen régi lakó után én jöttem ide, a rokona. Holnap már ide is költözködöm. Minden maradjon úgy, ahogy van. Nekem is elég jó lesz így a lakás, ahogy az öreg Biddynek jó volt. De mert attól tartok, hogy valaki megint betévedhet a lakásba, a bőröndöt biztonságba szeretném helyezni. Egyelőre az ön lakásában adna helyet neki.

Nem is lehet volna gondolta, hogy a nyulánk, vézna alakban oly nagy erő rejlik, a nehéz bőröndöt a vállára vetette és a lépcsőn Scadgers asszony lakásába vitte. Ott még kissé elidőzött.

— Elfelejtettem meg kérdezni, emlékszik rá pontosan, meddig lakott itt Biddy?

— Megmondhatom, de előbb gondolkodnom kell kissé. Jó idő telt el azóta. Két év előtt októberre mondott fel. Azt írta, Európába fog vándorolni. Ugy szeptember 26-a táján — egész határozottan nem állíthatom — este bejött hozzám bucsuzni és azt mondta, el fog utazni, a bőröndjeit másnap eljön a szolgál.

— Azután magától rögtön el is távozott?

— Az ajtónál istenhozzádot mondtam neki, kézet szorítottunk egymással, de a kapualj közepén visszafordult még egyszer, azt mondta, hogy valamit a lakásán felejtett és azért még vissza kell mennie.

— Látta azután lejönni később?

— Nem figyeltem rá. Bizonyosan nem tudnám megmondani, hogy este visszatért-e még, de reggel jött a szolgál és felvitte az egyik kékításkát. Mikor felmentem a lakásába, már nem volt ott Biddy ur, de a legnagyobb meglepetésemre a másik táská még ott volt a hálószobában, éppen ott, ahol az előző nap állt. Gondoltam, hogy a szolgál visszajött érte és elviszi, de bizony többé nem mutatkozott, Biddy ur pedig azóta nem jött érte. Ez az egész, amit róla tudok.

— Milyen volt a szolgál külseje?

— Hát csak olyan, mint a többi szolgál. Kuszált, barna szakállá volt és erre határozottan emlékszem — kék szemüveget viselt.

— Nem látta azóta?

— Nem — felelt az asszony, akinek már fel is tűnt az a sok kérdezősködés.

Neckett észrevelte ezt.

— Szabad még valamit kérdezni? Látta azt a szolgát egyszer máskor azelőtt is Biddy urhoz menni?

— Nem, legalább nem emlékszem rá, de egyébként nem is szoktam megfigyelni, ki és mikor jár be a házba. Biddy ur különöz volt és amint tudom, özvegye óta senkivel sem érintkezett, legfeljebb ha az üzletéből jött ez vagy az az alkalmazottja valamiért.

— Ugy? a Barley és Biddy ezégtől?

— Igen, hiszen annak volt ő a tulajdonosa.

Neckett kifizette a szobabért a hónap hátralevő részére.

— Köszönöm a szivességét Scadgers asszony. Kérem, ne felejtse el, milyen feltétel alatt vettem ki a szobát és hogy ne gondoljon velem, ki a bérlője. No de most nézzük csak a táskát. Legyen oly jó és adja ide kulcsait, hátha valamelyik belse fog illeni?

Hiába, egyik sem volt jó a zárhoz.

— Ez kellemetlen — jegyezte, meg Neckett — pedig de szeretném legalább futólag látni, — hogy miféle tárgyak lehetnek benne!

Az összes zsebeit átkutatta, de hiába. Végül a pénztárcáját vette elő és már-már azt is el akarta tenni, mikor a tárcza egyik rekeszében, amelyet nagyon régen nem nyitott már olyan elrozsdásodott kis kulcsot talált, amilyent az utazó táskák zárjánál szoktak használni.

(Folytatjuk.)

Vegyünk Svájci selymet!

Kérjen mintát tavaszi és nyári-ujdonságainkból:

Nyomatott Habutai, Radium, Taffetas, Caméleon, Rayé, Ombre, Ecossais, Broderie anglaise, Mousseline 120 cmtr. széles, kor. 1.15-től kezdve méterenként ruháknak és blousoknak, fekete, fehér, egyszínű és többszínűek.

Csakis jótállás melletti solid selyemszöveteket árulunk, direkt magánosoknak vám- és viteldij-mentesen a lakásba.

Schweizer & Co. Luzern U. 17. (Svájc.)
1 Selyemszövet-kivitel. — Kir. udv. szállítók.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek.

Franczia batistok.

Mosó Grenadinok.

Székely férfi mosó szövetek!

Óriási raktára.

Gallérok 12 krtól. kézellők 20 krtól.

Nyakkendők 15 krtól feljebb.

Flanel és selyem turista ingek 120-tól.

Fehér és színes alsó szoknyák 120-tól.

Fiu és leány ruhák.

Empir s Reform kötények.

Mosó áruk nagy választékban.

Olcsó, szabott árakban

DOSZPOLY JÁNOS utódánál

Főter., Tisza-palota.

A legszebb Blousok, Aljak

Leány és női

felöltők

dus választékban feltűnő olcsó árak mellett kaphatók

Halmágyi Sámuel

utóda

áruházában, DEBRECZEN.

Uj táncztanfolyam.

Van szerencsém az igen tisztelt szülék és ifjuság tudomására hozni, hogy az új

táncztanfolyam

a Korona című táncsteremben a következőképp lesz beosztva:

Colon kezdet:

Julius hó 3-án Kis diák-colon, 6 évestől 13 évig, d. u. 5-től 7 óráig, hétfő, szerda és péntek napon.

Julius hó 3-án Nagy diák colon, 13 évtől feljebb, este 7-től 9 óráig, hétfő, szerda és péntek napon.

Julius hó 4-én Iparos-colon, felnőtteknek este 8 órától 10 óráig kedd, csütörtök és szombat este.

Minden vasárnap öszzgyakorlat.

A kisebb diákoknak vasárnap délután 3 órától 4 óráig. Nagy diákoknak vasárnap délután 4 órától 7 óráig. Iparosoknak vasárnap este 8 órától 12 óráig.

Ezen öszzgyakorlaton tanulók nem fizetnek.

Kis diák-colonén: leánykák 20 fillért, fiúk 40 fillért fizetnek. Nagy diák-colonén és iparos-colonén hölgyek 40 fillért, urak 80 fillért fizetnek. Uj tánczok az ideai szezonra a Graziösis polka (legujabb) — Külön colon, Boston zsentri.

Figyelmeztetem a fiatalságot, hogy a kontároknak fel ne üljenek, mert a valódi Boston helyett Ameriként tanítanak. Beiratásokat elfogadok a mai naptól lakásomon d. e. 8—9 óráig és este a táncziskola helyiségében.

Debreczen, 1905. június hó

Tisztelettel

Schaf János,

dkleveles táncztanító,

Lakás és tánczterem Csapó-u. 17 szám.

16 év óta fennálló állandó táncziskola.

Konyári Sóstó fürdő

megnyilt április hó 30-án.

Gyógyítja a körvély kórt s annak következményeit, u. m. csontszűt, csontvelőlob, összezsugorodott izület stb mindennemű köszvényes, csuzos bántalmakat, bármiféle bőrbajokat, továbbá sápkór, máj, lép, vese és belső daganatokat, különösen női és férfi bajokra legkitűnőbb hatású.

Fürdő orvos: Dr. Móricz Ernő pocsaji tb. járás orvos.

Kifogástalan tiszta fürdők, jól berendezett lakások, jó vendéglő (kitűnő ételek és tisztán kezelt italok személyes felügyeletem alatt állanak) és a mi fő, mélyen leszállított árak mellett rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesülnek a t. fürdővendégek.

Vasúti állomás: Hosszupályi, Debreczen—N. Létaí vonalon. Posta és távirat állomás helyben. Minden vonat érkezésénél kocsik állanak rendelkezésre.

Tisztelettel

FRANK ZSIGMOND

a Konyári Sóstó fürdő kezelője.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedve minden szó 4 fillér. — **Vidéki tudakozóórásnak tessék válaszbélyeget csatolni.**

Egy járgányos cséplőgép, csaknem új, szalmás törekrázzóval, több kisebb-nagyobb teljesen kijavított használt vetőgép, egy Schuttlerort-féle üzemképes tizes cséplőszekrény és egy ugyanoly gyártmányu használt nyolczas garnitúra potom árban és előnyös fizetési feltételek mellett eladó. **Ráhrer Sándornál** Piacz-utca 26. nagytrafik udvar. Ugyanott egy pár jobb minőségű használt lószerszám megvételik.

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögéskor a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (Főraktár Borsy és Farkas fűszerüzletében) Budai czukrászda, Jósá és Jóna drogueriájában.

Vámospércsen egy jó forgalmu fűszer- és vegyes kereskedés, vendéglővel és korlátlan italmérséssel eladó vagy bérbeadó. Értekezhetni Rösenfeld Jenő Vámospércs.

Házak és szállók kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók Nagy Lajos irodájában Csapó u. 13. sz. Telefon 335. (Tiszt urak és földbirtokosok részére kényelmes házak, istállóval.)

Pormentesítő olaj, kitűnő minőségű, gyorsan száradó, olcsóbb és jobb minden lakkfélnél. Kapható Darvas Miksa fűszer- és festék üzletében, Teleki és Deák Ferencz-utca sarkán. Telefon 294.

Vasestergályozást, vasgyalulást, gépjavitást a legolcsóbban vállal Preisler Mór gépműhelye Debreczen, Deák-Ferencz-utca 22.

Szőlősgazdák szövetségénél Piacz-utca 83. Török Gábor-féle habzó-bor kapható.

A Trásy László-féle sámsoni kerti szőlő eladó. Bővebb felvilágosítást ad Dr. Tervey Tamás ügyvéd Debreczen, Piacz-utca 73. sz. alatt.

Kerékpárok, Dianna, Premier, Puch & Comp-féle, Stiria egyedül csakis Keszler A.-nál kaphatók Debreczen, Piacz- és Simonffy-utca sarok.

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

Órák, ékszerek minden kivitelben legolcsóbban csakis Kurián Gyula órás és ékszerészénél Debreczen, Piacz-utca 42. Egy tanuló fölvetetik.

Az eleméri állomáshoz közel a Boda szállókertben 1 hold szőlő, épülettel együtt eladó. Czim a kiadóban.

Gansin a legjobb cipőfényesítő, chevraux és boxcipő krém. Kapható mindenütt.

I. Kereskedelmit végzett ifju a szünidőre irodai alkalmazást keres. Czim a kiadóban.

Idősebb gyermektelen házaspár házmesternek kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Pinczér tanulónak az „Angol királynő”-ben jó házból való fiu felvétetik. Jelentkezhetni a tulajdonosnál.

Egy udvari két szoba, konyha, fűskamra továbbá külön egy udvari egy szobás lakás végül egy üveggel fedett nagy szin, műhelynek vagy raktárnak melletk szinekkel együtt aug. 1-re kiadó. Széchényi-utca 27. sz. a. (Bejárat a Simonffy-utca felől is.) Értekezhetni az utcai lakásban.

Csinosan butorozott udvari szoba a törvényszék mellett, külön bejáratu, előszobával kiadó. Czim a kiadóban.

Vasestergályos és géplakatos tanoncok gépműhelybe fölvetetnek Deák Ferencz-utca 22.

Kézimunkák, hozzávaló kellékek, előnyomda, harisnyák, keztük nagy választékban Benyáts Emil kézimunka üzletében Debreczen, Tiszapalota.

Kerestetik egy nagy szőlőtaposó kád. Czim a kiadóhivatalban.

Ingyen csak az kapja az 1906-ik évi nap-tárunkat, ki legalább 1/2 év óta előfizetője lapunknak.

Megérkeztek

a tavaszi idényre a legújabb

Női divatszövetek,

Gyapju és borduros Delainek
50 krtól feljebb.

Blouse selymek

Divatos ruhadiszek

Csipkék, szallagok és bélésárnk

Szabó Lajos fiaí czégnél

DEBRECZEN, Rózsater.

Képviselet és bizalmas raktár: **BÉSZLER és DÁVID** utaknál Debreczen.

A Gerő E.-féle férfi ruha üzlet feloszlik!

Hallatlan olcsó árakban lehet téli és nyári ruhákat beszerezni.
Az eladás csak július végéig tart.
Használja fel mindenki ezen rendkívüli alkalmat!